

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an Lei 200.—
Pe un jumătate an Lei 100.—
Autorități și instituțiuni Lei 500.—
In străinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA
ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 36

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon: 7-60

Optanții financiari ai României

Ne oprim cu plăcută dar în același timp cu îngrijorătoare surprindere asupra declarațiilor dlui Teianu, deputat național-tărănist de Bihor, făcute cu ocazia alegerilor parțiale în Ardeal.

Dsa a afirmat în fața alegătorilor, că o grămadă de patrioți români, cu un prea pronunțat instinct de conservare și cu pete mari pe conștiință au depus sume considerabile la băncile din străinătate, fără dobândă, pentru eventualele vremuri de bejenie, — că procedeul acesta, creiază creditului țării o atmosferă de suspiciune și de nesiguranță în străinătate, iar pe piața creditului intern provoacă crize de numerar și alte multe desavantajii economice și financiare. A mai spus dsa că în astfel de împrejurări, ne vedem siliți să împrumutăm banii străniși cu sudoarea frunții noastre, dela bancheerii strelni, adică să plătim dobândă pentru propriile noastre parole băncilor străine, care nu fac altceva, decât păstrează bani depuși de noi — și pentru ca să înceteza scandalul acesta, s'a angajat că va da pe față lista tuturor deponenților români din această categorie. Nu ne îndoiim nici un moment de realizarea acestor promisiuni, cu atât mai mult, cu cât îl știm pe dl Teianu, un om hotărât, în stare a duce la bun sfârșit orice inițiativă sănătoasă, menită a salva creditul țării și a pune o rdine în finanțele publice ruinate timp de 16 ani de Vandalii Hberalo-averescanii, ale căror poftă de desmăt în averea statului n'au întărcat nici acum.

Ar fi o operă de asanare nu numai financiară și economică a țării, ci în același timp o operă de asanare morală. Să știm și noi, aceștia oropsiți, să ne purtăm cum se cuvine în viitor cu acești papugii, care ne asurzesc urechile cu Regele, Coroana, patria, patrimoniul național, etc., să-i luăm de guler, să le interzicem a pronunța aceste nume scumpe nouă, să le punem belciug la gură și să-i îndreptăm, atunci când ne solicită asentimentul pentru a le da punga pe mână, spre țările cu eterne primăveri sau cu munți de rubin și diamante, pentru care au optat în momentul când și-au cărat bagajul lor bănesc.

Din ziua în care dl Teianu a intrat în arena politică și s'a încadrat în partidul național-tărănesc, dsa a contractat un angajament impus de programul nostru. Democrația național-tărănistă, nu are acea notă libertară și individualistă, temeuriile ei desprinzându-se din ideea de grup. Reprezentantul voinței obștești, în concepția național-tărănistului, se găsește cu obștia reprezentată într'un raport de mandat direct și

apropiat, îngrădit cu rezponsabilități și riscuri imediate.

Așa concepem noi democrația. De aceea, promisiunile dlui Teianu trebuie să capete un conținut material, aceasta fiind pentru un deputat național-tărănist o datorie de onoare. Infăptuirea lor, ar inaugura o strălucită intrare în viața noastră publică, a unui om întreg, așa cum

il cunoaștem pe dl Teianu, ca un cunoscător al problemelor financiare, ca un tehnician al tezaurului, care prin lunga sa experiență a ajuns să cunoască întreg mecanismul resortului la care a lucrat și toate dedesubturile mari și mici care au ruinat sistematic buna noastră orânduire gospodărească.

Recensământul nostru și revisionismul maghiar

de: Petre Petrinca

II.

Am arătat într'un număr trecut al „Chemării” importanța recensământului nostru din 29 Decembrie în privința stabilirii numărului exact al minorităților noastre etnice, precum și atitudinea ostilă a Ungurilor minoritari împotriva infăptuirii acestei opere, care nu mai putea suferi amănare. Incertitudinea asupra numărului populației din România era exploatată în modul cel mai fraudulos și infam pentru sprijinirea unei teze, care aducea la orizonturi mîrajul unor nouri vestitori de furtuni și vijelii, amenințând pacea Europei. Și străinii creduli, cari ne cunosc țara atât de puțin, iar istoria poporului nostru deloc, au pipăit uneori cu compătimire rănile vecinilor revisioniști.

Nici un popor de pe suprafața globului nu s'a pretat cândva la falsuri și excocherii mai ingenioase și mai revoltătoare, decât Ungurii: timp de 1000 de ani au falsificat Istoria, ba chiar și propriile bucoavne ale cronicarilor lor, ale unui Anonymus, ale unui Bonfinius, care spunea despre strămoșii noștri: „*Coloniile și Legiunile Romane, copleșite de barbari, păstrează încă limba romană și ca să n'o piardă cu totul, atât de tare se luptă, încât se pare, că nu s'au bătut atât pentru păstrarea vieții, cât pentru păstrarea limbii*”. Și-au falsificat spusele acestuia, afirmând, „că Valachii au emigrat din Balcani după venirea Ungurilor până prin sec. 13-lea”.

Astăzi, după un mileniu și ceva de existență în mijlocul popoarelor Europei centrale, Ungurii venetici cu aceeași obrăznicie încearcă să revendice drepturi istorice și autochtone asupra Ardealului și altor ținuturi, pe cari pacea echitabilă a războiului mondial le-a deferit țărilor cărora li se cuveneau, stabilind astfel o Europă de drept. Ungurii revisioniști infățșează Ardealul locuit aproape în întregime de Unguri și prin urmare Trianonul le-a făcut o nedreptate, care neapărat trebuie să li se repare prin revizuirea tratatelor.

Și acum să vedem cum argumentează. „Germania a pierdut 13% din teritoriul ei. Ungaria 72%. Din popu-

lația Germaniei s'a desprins 10%, din a Ungariei 64%. (Dar nu spun câte procente din 64% sunt străinii!). Din 20 de locuitori germani au ajuns sub stăpâniri străine unul, din 20 de Unguri însă câte 7. S'a rupt mai mult de un milion și jumătate de Unguri de acelaș neam și limbă ca și a țării infirme. În vederea tratatului dela Versailles, ținutul Schleswig în Silezia de sus, la Saar, în 1935 se va ținea plebescit și se va consulta populația, unde voiește să rămână alipită? Dar când se va ținea plebescitul în teritoriile ungurești (?) desprinse dela Ungaria? Când va întreba populațiunea desprinsă dela Ungaria, fără voia ei, dacă voiește să aparțină din nou Ungariei, de unde a fost răpită cu forța?”

Va să zică, Ungurii vreau sau cer forurilor internaționale plebescit în Ardeal? Ei afirmă că au peste un milion și jumătate de Unguri numai în Ardeal! În timp ce toți diplomații Ungariei cu ghazdanele pline de albume ipocrite, de documente false și de fotografii interesante, reprezentând „prăzile statelor succesorale”, se căciulesc pe la ușile tuturor putericeilor politicieni influenți ai străinătății, compatrioții noștri, confrății noștri etnici, Unguri, tipă și ei la rândul lor prin glasul rebegit al câtorva ziare pline de maculatură inveninată, „că prin recensământul nostru trebuie neapărat să le scoatem cifra de 1 milion și jumătate de Unguri, altfel recensământul nostru e fals, iar dacă se va întâmpla să le scoatem această cifră și atunci prin abuzurile și asuprișile ce au avut loc, o multime de Unguri, au fost susțrași recensământului”. S'a apelat de asemenea la evreimea din Ardeal să se înscrie pe buletinele de recensământ drept Unguri. Și în acest scop, bravii cetățeni Români, membrii ai Part. maghjar, la Târgul-Mureș au înființat un birou, special în vederea și pentru complectarea buletinelor de recensământ. La fel la Arad. Oare vă aduceți aminte, că pe calea Nirajului și pe câmpia Mureșului, aproape de scaunul Săcuilor la Tg-Mureș, se află zeci de sate românești

(Continuare pe pag. 4)

Chestiuni de principii, de metodă și de fapte mai ales

de: Petre Țuța

Evenimentele din ultima vreme au pus în discuție problema mișcărilor de masse sau întrebându-se o expresiune mai puțin gravă, problema manifestațiilor de stradă. Chestiunea nu este așa de simplă. Evident că nu polițiștii sunt chemați să rezolve conflictele ivite între autoritatea publică și grupurile sau grupulețele în care se condensează un aspect oarecare al nemulțumirilor colective. Aceasta intră în competența guvernanților cari decid, ei fiind simpli executanți. Se știe de toată lumea că reprezentanții autorității constituite, de multe ori calcă în străichini întrebându-se pentru împiedicarea unor dezastre inchișute metoda preveniunii — repressive. La noi mai ales, nu poate fi vorba de nici un pericol, chiar în împrejurările prin care trecem, Românul nu-i revoluționar. Pleacă la revoluție și se oprește la nuntă. Dovada: În timpul revoluției din Austro-Ungaria și înainte de emanciparea naționalităților asuprite, protutindeni au fost crâncene răscoale, răsturnări violente de lucruri, numai în Ardeal și în părțile locuite de Români au domnit o liniște și o disciplină impresionantă. Și dacă am scruta mai adânc „spiritul revoluționar” la Români, vom observa că nici când în istoria noastră n'am avut o revoluție cu caracter social, ci în majoritatea cazurilor, mișcările populare s'au redus la revendicări național-politice și la simple deziderate de nevinovată dreptate socială, neobservându-se vreodată tendințe manifeste de schimbare radicală a structurii social-economice. Sunt adevăruri banale, desprinse din psihologia poporului Român, de care trebuie să se țină cont, când se fixează principiile și metodele de guvernare.

D. Nae Ionescu simplifică foarte mult problema. Grăbit în a găsi o soluție logică, trece peste chestiunea mișcărilor de suprafață (aceasta este punctul moralgic al situației întrucât toate manifestațiile gălăgioase dela noi sunt simple mișcări de suprafață, comandate de prepușii negustorilor dela clubul din Călea Victoriei) și ajunge dacă am înțeles bine la formula represivității. Înțreagă arta guvernării se bazează pe elementul represiv, menit a menține ordinea constituită în contra tuturor actelor de agresiune care tind la destrămarea și înlocuirea ei. Să ne permită dl profesor, să nu fim de aceeaș părere. Argumentul dsale poate să fie valabil din punct de vedere logic, dar poate fi complet eronat din punctul de vedere al fap-

(Continuare pe pag. 2)

Chestiuni de principii, de metodă și de fapte mai ales

(Urmare dela pag. 1.)

telor. Argumentul dsale constituie în esență, un principiu, ci nu o metodă de guvernare, așa cum este pus, în afară de realitățile inconjuroare. Dacă precizăm premisele realităților cu care lucrăm, atunci elementul represiv, se desprinde ca o ocnsecință a faptelor care ținesc la violarea normelor de viață din care se închiagă ordinea constituită.

Să precizăm scurt. Ce trebuie să apere statul ca putere suverană?

1. Persoana Regelui, care exprimă simbolic ființa statului.

2. Puterile constituite ale statului.

3. Proprietatea privată, care nu poate fi limitată în exercițiul ei decât de puterea superioară statală înțelegând prin aceasta degradarea, bunurilor care constituiesc obiectul dreptului de proprietate și deposedarea violentă.

4. Viața, sănătatea, integritatea corporală și demnitatea persoanelor.

5. Familia ca celulă vie socială și ca temelie a întregii noastre organizații social-economice.

6. Independența internă și externă a statului român și păstrarea neştirbită a teritoriilor sale în limita granițelor existente. **Iată ce nu-i permis a fi răsturnat și înlocuit prin violență.** Dar o să ni se spună: n'ai spus nimic nou, astea le știam și noi și sunt scrise la tipic. Le-om fi știind noi, și-or fi scrise la tipic, dar reprezentanții forței publice, în fața unei vulgare manifestări de stradă, le uită brusc. Toate acestea ar trebui să fi scrise cu litere de 1 metru pe zidurile cetății să le cetească de 10 ori pe zi toți nătarăii, așa ca să le intre în sânge. Și atunci se va observa, spre marea mirare a tuturor speriaților, că represiunea nu-i un element esențial al artei guvernării, că nu poate fi un principiu sănătos de conducere, și nici o ireproșabilă metodă de rezolvare a conflictelor care se ivesc între autoritate și colectivitate. Intrucât pot fi nocive revendicările tumultuoase ale unor categorii sociale nemulțumite? Intrucât este periclitată ordinea constituită prin faptul, că un grup de ostăteni necăjiți, cântă la moară la țărta părta sau strigă jos Argetoianu, sau Duca, sau oricare altul? Iar conveni dlui Nae Ionescu o societate de robi resemnați? Totdeauna au existat și va exista cât va fi lumea manifestării și revendicări de mase, formulate față de autoritatea superioară socială (statul) cerându-se intervenția puterii sale ordonatoare. Există o tradiție nenorocită, care trăiește și astăzi în mentalitatea apărătorilor ordinii și pe deasupra conducătorilor politici ai statului. **Miniștrii sunt captivii neghiobiei poliției de stat, ai cărei reprezentanți snt terorizați de tot soiul de comploturi imaginare, de acte subversive, etc.** Dacă li s'ar impune anumite metode de conduită, am evita multe nenorociri tragice. Sunt atâtea poziții dominante de apărare: casele cu acoperișurile și ferestrele lor, și câte alte locuri de observații discrete, neprovoacătoare ale autorității cari ar putea evita ciocnirile inutile, ca manifestanții. Deasemenea o sumă întreagă de mijloace și de semne de orientare cu privire la tendințele unei mișcări în masă: omul umblă, aleargă, dă din mâini, scodă, strigă, urlă, fluoră și fiecare din aceste expresii ale ființei lui trădează un ritm interior sau o nevoie, canalizate spre un țel anumit. Reprezentantul autorității, are și el la rândul său mijloace de percepție și înțelegere în ipoteza că nu e bou. Să asculte, să observe dela locul său de comandă, liniștit, repetând în minte tipicul constituțional și comparându-l cu răcnete din afară. In clipă când constată ivirea

pericolului, după o rapidă, dar înțeleaptă chibzuită poate recurge la represiune. Mai este nevoie să aduc exemple eclatante, că majoritatea revoluțiilor au fost provocate de autoritatea nesăbuită, a cărei opacitate a fost exploatată de dornici pescuitori în apă tulbure? Să reconstruim fiecare în mintea lui fresca răscoalelor țărănești din 1907, pentru a-și servi sieși un exemplu mai apropiat.

Să poate întrebuița, este adevărat, în principiu și fără o cercetare, prealabilă, represiunea extrem-violentă împotriva păturii suprapuse a societății românești, a cărei poftă de mâncare este ilimitată și ale căror buzunare sunt fără fund. Asta-i altceva. **Trebuie să se facă distincția între trântori și albine. Intre exploatare și exploatați. Intre capitaliștii români care trăiesc în veacul al XVI-lea și cei occidentali.** Și atunci metodele și dacă vreți principiile de guvernare se impun în mod automat. Nouă chemăriștilor nu prea ne este teamă de acest lucru, pentru că exploatarea muncii naționale îgroașe rândurile triburilor ciocoesti, cu origini incerte.

Noi punem dlui Nae Ionescu următoarele întrebări:

1. Cum se face că 1 covrig costă 2 lei și un kg. de grâu pe alocurea se vinde cu 2 lei, ba mai mult, se spune că ne înecăm în grâu?

2. Care este „metoda“ de luminare a masselor, care, desi istoricește nu ne-au dovedit-o, ar putea la un moment dat să dărâme bruma de civilizație ce-am creiat-o? (Întrebarea este mai mult ipotetică, întrucât nu cred în virtuțile revoluționare ale poporului român).

Referitor la datoria conducătorilor de a lumina poporul este instructivă o mică întâmplare din viața marelui scriitor Rus Andreiev. In timpul, nu știu cărei revoluții, mi se pare cea din 1905, se duie la el un burghez Rus, găfând și plin de spaimă, adresându-i-se în termenii următorii „Dle Andreiev poporul revoltat se îndreaptă către muzeul de artă și acolo sunt tablouri celebre, de Murillo, Van Dick, Repin, Rembrandt, și va distruge tot!“

Andreiev răspunde: „Poporul nu știe că acest lucruri au o valoare?“ „Nu“, răspunse interlocutorul. Andreiev, atunci, conchide: „Lasă să le distrugă, dacă nu înțelege, căci tablourile n'au nici o valoare în sine! De ce nu i-ai învățat să le cunoască?“ Aceasta ca o mică paranteză, pentru că dl Nae Ionescu nu admite înmulțirea numărului de intelectuali creați de școalele publice (ideia proletarietului intelectual pericol, prin contrast cu ideia proletarietului analfabet, docil și resemnat).

3. Care sunt, după dsa, mijloacele de împiedicare a cretinizării rasei noastre, datorită subalimentației?

4. Cum s'ar putea înlătura lepra birocratică?

5. Cum s'ar putea raționaliza după un sistem echitabil și de ansamblu, ținând socoteală de natura omului și a lucrurilor, munca națională.

6. Cum s'ar putea repartiza echitabil venitul național între clasele producătoare în general?

7. Cum s'ar putea înlătura mizeria generală, (deocamdată, paliativă), mizeria, putoarea și păduchii care umplu mahalalele orașelor noastre?

8. Cum s'ar putea dărâma din temelie întreagă școala românească, falsă, care hrănește generații întregi de tineri nevinovați cu gogoși de tufă?

Dar pentru a nu lungi chestionarul la infinit, îl rugăm să ne răspundă la aceste întrebări, nouă ce-

lor frământați cu gândul și pătrunși până în adâncul sufletului: de avânturile tinereții generoase, ca în urmă să putem vedea dacă mai are vre-o națiune „represiunea“. Câtă vreme noi nu găsim soluții practice pentru chestiunile pune mai sus, represiunea, ca mijloc de suprimare a revoltei colective nu-și poate găsi temeiul sau cum spune dl Profesor N. Ionescu: „Justificarea în pura menținere a ordinii“. Repetăm: nu poate fi vorba de moral sau imoral, legal sau ilegal, uman sau inuman,

drept sau nedrept, ci totul se polarizează în jurul unor constatări obiective, impuse minții noastre de realitățile ambiante. Este vorba de Profesor, de eliminarea unor cauze adânci, de care depinde rezistența regimului pe care-l apărăm.

Și cu taifasuri, fie ele chiar logice, nu ieftinim traiul, nu luminăm poporul și chiar când pe lângă taifasuri mai adăogăm câte un aperiiv de gloanțe tot n'o putem scoate la vopsea.

Petre Tușea

Iredenta maghiară și recensământul

Recensământul general al populației din România, a fost revelator atât pentru noi Români cât și pentru minoritățile nemaghiare din teritoriile care au aparținut cândva pajurei habsburgice, astăzi alipite statului nostru prin libera voință zdrobitoarei majorități românești și a minorităților conlocuitoare, afară de Unguri. — Avem pe masă un articol, foarte instructiv apărut în Kronstädter Zeitung, care poartă titlul sugestiv: „Este posibilă o înțelegere germano-maghiară pe chestiunea șvabească din Satu-Mare semnat de profesorul Striegl Iosif. Titlul, la prima vedere, te îndeamnă să crezi, că ar fi vorba de mici conflicte ivite între Șvabi și Maghiari într'un județ dela granița noastră de vest. Conținutul articolului însă este plin de considerații principiare, desprinse din fapte concludente, vizând politica generală de maghiarizare întreprinsă cu multă dibăcie atât înainte de războiu cât și după războiu, față de minoritățile conlocuitoare. Numai metodele au fost schimbate. Înainte de războiu ideea unei seducătoare înțelegeri, prin formarea de blocuri ale căror scopuri erau pur ideale, ținând doar la ajungerea unei stări de prosperitate comună prin solidaritate. Numai că idealismul conților Unguri, a fost desvelit frumos pentru a se arăta în toată splendida sa goliciune. Recensământul populației a îndeplinit această misiune, deschizând larg ochii, tuturor tovarășilor de luptă ai mucezilor descendenți ai lui Arpad. Ce spune profesorul Striegl Iosif, un om, care își apără neamul din care face parte, față de tendințele de maghiarizare ale conților cu umerii obrazilor ieșiți?

„Chestiunea șvabească dela noi este un adevărat nod gordian. Concepția șvabească și cea maghiară diferă astfel încât pare că se deschide o prăpastie tot mai adâncă între cele 2 neamuri. După părerea maghiară: Chestiunea șvabească dela noi este închisă reja, ea nici nu se mai discută. Tot ce se scrie în această materie în presa maghiară, conchide dacă nu la dispariția, în tot cazul la o scădere bruscă a numărului Șvabilor din nordul Transilvaniei, devenind o cantitate neglijabilă, condamnată la moarte. Ca urmare, concepția maghiară neagă orice drept de existență a mișcării Șvabilor.

S'au topit astăzi în concepția revizionistă, iar ieri în dulcea patrie ocrotitoare a contelui Apponyi — N. R.) Și cari sunt temeinicile argumentației maghiare? Statistica lor din 1910, din care reiese că numărul total al Șvabilor s'ar ridica la 3792 fix. Și profesorul german face câteva aprecieri prea puțin măgulitoare cu privire la modul de confecționare al acestei statistici. Reproducem: „Ori acestui număr ridicol i se opune numărul de zeci de mii de Șvabi existenți, vii, în carne și trup, care dau de gol statistica samovolniciei, făurită cu scopul de a da bietului stat maghiar de ieri un colorit mai național, încercat fiind cu prea multe naționalități.“

Și când te gândești ce de proteste au adresat „Ligii Națiunilor“ privi-

toare la recensământul din România, când Românii dintr'un spirit de obiectivitate și loialitate au apărut ființa etnică a minorităților nemaghiare, Sașii, Șvabii și Evreii, în contra cutropirei ungurești! Și pentru că mașina ungurească s'o scoată la vopsea, a început să-i resfire pe bietii Șvabi (cei 3792 fix!) în diferite comune. Distribuția a urmat fără plan, la întâmplare. 30% au fost repartizați pe cinci comune, iar restul de 740 resfirați în vreo 19 comune rămânând unele comune fără nici un Șvab, cum sunt Petrești, Cimești, Ghilvaciu și alte multe la fel. Realitatea însă strânge în echingă pe husarul statistician și-l împintenează, pe cărarea adevărului. Dar să dăm cuvântul profesorului Striegl Iosif: „Statistica maghiară afirmă că în comuna Petrești nu există nici un Șvab, ci 1455 de Unguri, ori este lucru știut, că în comuna Petrești este cea mai puternică organizație comunală șvabească din plasa Carei, în care statistica română din 1920 a găsit 1375 Șvabi, 142 Români și nici un Ungur. Că statistica română este reală confirmă și împrejurarea, că în școala confesională din această comună limba de predare este cea germană, nu la ordinul guvernului (sic), ci în baza hotărârii și voinței poporului. La caz că s'ar face o învoială cu Ungurii, această comună germană, cu o ținută ce-i face clustă (astăzi N. R.) ar trebui dată pradă molochului care în 1910 a știut să steargă și urma de Șvab din lipsa sentimentului de dreptate și spre rușinea libertății veacului al XIX-lea.“

Și pentru că Ungurii să-și motiveze falșurile au inventat teoria maghiarizării lente, nesilte, în timp de 200 de ani, cam de când s'au așezat Șvabii pe aceste plaiuri, a-dică cam de vreo 3—4 generații. Dar neamțul, obișnuit nu numai cu cifrele, dar și cu realitățile prezintă următorul tablou statistic din care rezultă până la evidentă, buan credință a trântorilor cu sânge albastru și cu pielea galbenă:

In anul	1880	1890	1910
Petrești	856	1076	—
Tiream	882	1069	12
Cămin	339	432	4
Foeni	1082	1181	22
Sanislaw	145	651	60
Ardud	930	852	35
Beting	834	1058	30
Mădăraș	256	213	7
Cimești	736	635	—
Hurez	131	178	93
Dindești	100	150	13

Cifrele acestea comparative, ne arată ce sălbatică prigoană au intrat în Ungurii pentru desnaționalizarea Șvabilor. Intra-adevăr, dacă cifrele ar corespunde realității, am putea considera cele câteva decenii de asupraire maghiară deslănțuită asupra poporului șvabesc, cât 4 veacuri de umiliniți vitrege, din care am putea ieși acest popor decât desființat etniceste. Dar minunea, cum spune neamțul, nu s'a întâmplat decât pe hârtie. Căci cu toate că asupraire ungurească a îmbrăcat toate formele imaginabile: au introdus cu forța limba maghiară în școalele și bisericile șvabești, și au ordonat traducerea cazaniilor în limba ma-

(Continuare pe pag. 4).

Guvern de personalități?

On n'y respect rien chacun y parte haut,
Et c'est tout justement la cour du roi Pétaud.
(Molière: Tartufe).

Deși în timpurile grele cari le trăim ni s'ar impune să fim cât de expedițivi posibili față de tot ce nu este o soluție practică și prin excelență economică, totuși vom închina câteva rânduri așa zisului guvern de personalități.

Aruncând o privire cât de succintă asupra situației economice-politice și mai ales economice a României și cel mai mărginit cap trebuie să fie izbit de imperiozitatea celui mai evident fapt: de necesitatea stabilității politice.

Dacă vre-o țară a avut nevoie cândva de un program politic fix, fără cea mai mică posibilitate de risc, de un program de activitate a manifestării vieții de Stat, care să fie cât mai mult economic și cât mai puțin politic, dacă vre-o țară a avut nevoie de o guvernare orientată după un program de jertfă esalonat pe o perioadă cât mai lungă posibilă, dacă o țară a avut vre-odată nevoie de o politică care să se miște într'un plan economic evitând cât posibil planul soluțiilor politico-doctrinare, atunci această țară în urma tuturor considerentelor este România.

Este timpul suprem, ca acționând în consecință, să dovedim odată, că înțelegem situația periculoasă și grea a României. Să nu uităm o clipă că suntem vecinii colosului ruso-slavo-comunist, înarmat contra Europei întregi, cu toate uneltele de luptă posibile, începând dela uneltele tehnice și chimice miitare, trecând la dumpingul economic bine studiat, și sfârșind cu rețelele de spionaj și centrele de conspirații, compuse din fanatici și exaltați fără urmă de frică și scrupule de conștiință. Urmând cercul vecinilor noștri nici în sudul țării nu putem să ne uităm cu mai multă încredere spre frontiera foștilor și sigur și viitorilor dușmani bulgari, cari nici ei nu sunt străini de ideea panslavismului. Ceeace privește pe rivalii noștri asupra Banatului, dacă pentru moment sunt prea ocupați pe coasta italiană, nu este prudent să ne facem prea mari iluzii. În fine nu putem să ne mărginim numai la disprețul cel avem, nici față de fitilul unei catastrofe mondiale de mâine, față de hoarda stromanilor asiatici ai ideii de revizuire.

Să ne uităm apoi ce avem drept contra pond față de aceasta situație. Ne găsim la o distanță extrem de mare de toți cei cari — având interese și aspirații analoge cu ale noastre — în caz de nevoie ar putea să ne ajute. Ia cea garanță proprie avem o masă de cetățeni, sdruncinați de politicianismul, care a făcut ca mizeria, răul și grija să fie atât de egate de România, ca și holera de delta Gangesului.

Data fiind deci această situație sumar expusă, unde este simțul de responsabilitate al celor cari îndrăznesc să mai arunce otravă peste rănilor încă necicatrizate ale țării — prin ideea unei noi încercări acrobatiche?

Cum am spus mai sus, suntem periclități economiceste și politice, te în afară, suntem sdruncinați economiceste în interior și acum și singurul domeniu, ce se mai menține ca prin minune, cumintenia și ținuta frumoasă politică a poporului începe să fie subminată.

După o batjocorire de timp de zece ani poporul a ajuns să aibă odată și o reprezentanță a voinței sale. Odată aceasta minune întâmplată mai bine de doi ani a început să se obișnuiească, ca lucrurile să se facă cu voia poporului. Ba mai mult, a biruit ideea de a se repara chiar actele nedrepte din trecut, făcute fără voia poporului. E destul să încredințăm

în seria acestor acte istorice, actul Restaurației.

Oare va îndrăzni cineva o neleguire atât de mare, ca să sfideze atitudinea demnă de admirație a țărânului român, care, spre mândria sa, în ciuda simplității sale, în ciuda ignoranței în care se sbate, a înțeles și înțelege situația economică și politică, ce-l pune la o atât de lungă încercare.

Și atunci în loc să se stimuleze această înțeleaptă conduită cetățenească, cățiva inși de cafenea, orbili de anumite atenții poate rău interpretate nu găsească nimic mai cu cale decât să sdruncine și aceasta din urmă satisfacție a oropsitului cetățean, de a putea fi liniștit îndurând mizeria.

Or desmeticii sămănători ai ideii guvernului de personalități, nu-și dau seama, că acest popor a început să se obișnuiească de a i se respecta voința suverană, ba, chiar este deja absolut conștient că singură aceasta voință este generatoare de legalitate!

Mă miră chiar mioapa înțelegere psihologică a Tartuților noștri, cari nu observează, că dacă până la înscăunarea la guvern a partidului național-țărănesc poporul a îndurat pasnic tot răul deslăntuit asupra lui, a făcut-o aceasta, pe lângă caracterul în genere pasnic al românului și în urma încertitudinii educației politice pe care i-a făcut-o singurul partid

pe care-l mai respectă. Iar dacă azi și cât timp partidul ales de țară va fi la conducere, poporul îndură și va îndura pasnic orice neajuns, nu face altceva decât, că este consecvent, dându-și seama, că nu are contra cui se război, diriguitorii țării fiind reprezentanții voinței sale. Ori, cine se poate război contra lui însuși?

Cine ar putea garanta pasnica atitudine a Țării deci față de o nerespectare a voinței sale?

Dar trecând peste toate aceste puternice argumente, cari indică mai clar ca lumina zilei singura politică posibilă de urmat, mă întreb unde și cine sunt acele „salvatoare personalități“?

Cred, nu cugetă nimeni serios, că vom degenera până acolo, încât să admitem drept personalitate pe cel mai puturos, cel mai orgolios și cel mai antidemocrat ciocoi, cu care natura și-a putut bate joc de noi fiind fâtat pe pământ românesc.

Se înșală grozav acei cari cred, că nu se vor găsi în țară destui cetățeni conștințioși cari să protesteze și să fie capabili de orice jertfă, pentru a pune la punct orice încercare de aventură.

Cum, pentru ce și cu cine deci se crede posibilă punerea în aplicare a acestei încercări înegurate?

Ori doar — pentru Dumnezeu, — nu se crede că de acum și Constituția va putea fi călcată, căci

Quieta non movere!!

I. T. M.

Ministerele de: Interne, Agriculturii și Domeniilor

Instrucțiuni

O mare parte din bogăția țării noastre constă: 1) nemărginitele țărini producătoare ale hranei de toate zilele a populației; 2) întinsele livezi de pomi roditori, cu deosebire în părțile de deal ale țării, care acopăr peste 340.000 Ha.; 3) însemnatele rezerve de pământ, destinate hranei vitelor prin creațiunea izlazurilor comunale și comune, în suprafața de peste 3.000.000 Ha.

Agricultura țării trecând printr'o criză gravă, fiind bazată aproape exclusiv pe producțiunea de cereale, al căror preț în actualele momente nu dă rendementul necesar pentru acoperirea cheltuielilor de producție și a nevoilor de trai a agricultorilor, trebuie să ne îndreptăm privirea și spre celelalte ramuri de producțiune, a căror produse pot suporta încă concurența și pot fi desfăcute cu prețuri bune, nu numai în interiorul țării, dar chiar și peste graniță.

Intre aceste ramuri de producțiune, printre cele mai de seamă sunt: cultura pomilor fructiferi și creșterea vitelor.

Cum însă, ori și ce lucru treburilor omului, pentru a produce maximum de folos, și timp cât mai îndelungat, trebuie să aibă o îngrijire mai deosebită, tot așa trebuie să avem o cât mai mare grijă pentru pomii fructiferi ca și pentru pășunile și izlazurile comunale, pentru a le da posibilitatea ca unui să rodească cât mai mult, iar celelalte să producă o hrană cât mai abundentă și mai bună pentru vitele care le pasc.

Netăgăduim că, majoritatea din gospodării țării, au în vedere aceste trebuințe și își depun toate silințele ca livezile și pășunile lor să fie întreținute așa cum cer nevoile unei bune exploatare.

Nu trebuie însă să ascundem, că o bună parte dintre gospodari, fie din neștiință, fie chiar din lena sau rea voință, lasă grija întreținerii livezilor și pășunelor la voia întâmplării și în seama Domnului, mulțumindu-se cu producțiuni mici și de proastă calitate, care în majoritatea cazurilor nu le asigură nici hrana lor, necum să le mai producă și alte venituri, cauzând, în același timp, vecinilor pagube însemnate, prin faptul că negliindându-le fac ca livezile să fie pline de omizi, cari distrug și livezile vecinilor; iar izlazurile, înțelente de mărăcini și buruleni să nu poată produce iarba necesară nici unui sfert din vitele pe care le-ar putea hrăni dacă ar fi bine îngrijite.

Pentru o asemenea categorie de locuitori, fruntașii conducători ai treburilor obștești au fost siliți ca prin legi să prevadă măsuri pentru îngrijirea pomilor și a pășunilor, dând putere celor puși în capul administrațiilor comunale, să prescrie măsurile necesare și să prevadă, în conformitate cu legile, sancțiunile cuvenite pentru cei care nu-și îngrijesc de bună voie și cu dragoste avutul, silindu-i să facă obligatoriu, ceea ce trebuia să facă de bună voie.

Toate legiuirile noastre, privitoare la

comune și la sate, au avut dispozițiuni în acest sens.

Actuala lege a organizării administrației locale, în art. 104 al. 19, pune în sarcina consiliilor comunale întocmirea regulamentelor, printre care și a celor de poliție rurală. Prin poliție rurală înțelegându-se și măsurile ce trebuiesc luate pentru o mai bună îngrijire a livezilor și a câmpurilor.

Art. 105 din aceeași lege, prevede că consiliul comunal poate să însărcineze atât pe consilieri ca și alte persoane din administrație, care să supravegheze aducerea la îndeplinire a diferitelor măsuri ce se iau printre care și măsurile privitoare la agricultură; prin aceasta înțelegându-se cultura pomilor fructiferi ca și creșterea vitelor.

Art. 107 din aceeași lege, în considerare că se vor găsi locuitorii care să nu execute măsurile, ce se ordonă pentru pășirea acestor ramuri ale agriculturii, a prevăzut dreptul de a aplica amenzi celor vinovați, amenzi cari în comunele rurale vor merge până la suma de 500 lei, cum și posibilitatea autorității de a executa măsurile ordonate prin miltoacele ei proprii, în contul celor ce n'au înțeles să-și facă datoria.

Tot această lege dă drept consiliilor comunale să ia măsurile pentru stărpirea insectelor și animalelor rău făcătoare și dăunătoare culturilor, plantațiilor și recoltelor; iar prin art. 153 și 160, primarii sunt obligați să aducă la cunoștință, prin ordonanțe măsurile luate, obligațiunile ce au locuitorii de a le executa, desemnarea organelor însărcinate cu executarea lor, cum și sancțiunile ce vor suferi și unii și alții, în caz de neexecutare.

Până la întocmirea regulamentelor prevăzute de actuala lege a administrației locale, legea poliției rurale aflată încă în vigoare, prevede următoarele dispozițiuni în ceea ce privește îngrijirea livezilor de pomi fructiferi:

Art. 94. — Consiliile generale ca și consiliile comunale, vor lua măsurile cele mai nimerite, dând și recompense pentru distrugerea animalelor vătămătoare holdelor și recoltelor.

Art. 95. — Consilierii comunali cari vor neglija aplicarea acestor măsuri, se vor pedepsi cu amendă dela 10—15 lei.

Art. 96. — Toți proprietarii, arendași și toți acei cari posedă în numele lor sau altora, sunt datori ca până la 1 Martie, în fiecare an, să pună de a se curăți de omizi conacii ce se vor afla în curțile și grădinile lor.

Art. 97. — Crăciile și frunzele cu omizi, ce se vor aduna, se vor arde în locuri de unde nu va fi cu putință a se comunica focul la copaci, crânguri, case și alte nămesii.

În Ardeal și Basarabia, legi speciale au prevăzut măsuri în același scop. Locuitorul creștând izlazurile comunale pentru a asigurarea hranei vitelor și desvoltarea creșterii lor, cu sarcini cât mai

ușoare pentru săteni, punându-le la dispoziție cu prețuri mici aceste întinse izlazuri, a avut în g'ija ca ele să fie cât mai bine întreținute, prevăzând normele de exploatare și de administrare, cum și organele de supraveghere a măsurilor dictate de lege și a sancțiunilor ce trebuiesc luate contra celor care nu execută prescripțiunile ei.

Aceste dispozițiuni, legea pășunilor le-a prevăzut în art. 48—51.

Printre măsurile de întreținere a izlazurilor sunt următoarele:

Curățirea de mărăcini, stărpirea buruienilor, grăparea și nivelarea mușuroașelor de cârțiți, secarea bălților din izlazuri, etc. În special se atrage atenția asupra curățirii mărăcinilor, care pe lângă că sustrag dela pășune o mare întindere din suprafața izlazurilor, sunt vătămătoare atât prin înțepăturile lor care adeseori sunt otrăvitoare cât și prin faptul că constituiesc focare de infecțiuni, prin adăpostul ce oferă insectelor vătămătoare.

Prin urmare o atenție deosebită se impune autorităților comunale pentru curățirea izlazurilor de mărăcini și buruieni. După scoaterea lor, acestea vor fi distruse prin ardere în scopul de a se distruge și larvele încastrate în ele.

Aducându-vă astfel la cunoștință grija pe care conducătorii țării au avut-o în vedere, pentru a da posibilitatea proprietarilor de pământ să-și îngrijească și să-și valorifice proprietățile lor, cum și măsurile prevăzute de legi pentru cei cari nu ar executa de bună voie dispozițiunile legale, vă notăm mai jos măsurile de luat și sfaturile care trebuiesc aduse la cunoștință sătenilor prin afișare, încât mai multe localuri publice:

1. Toți proprietarii de livezi de pomi fructiferi, să înceapă de îndată să-și curețe pomii, atât de cuiburile de omizi cât și de mușchi, coajă putrezită de pe trunchi și mai ales de păduchele festos depe pruni, atât din cuprinsul ogrăzii și grădinilor de pe lângă casă, cât și a livezilor din câmp.

2. Ramurile purtătoare de cuiburi de omizi, să fie tăiate, strânse la un loc și arse (în locuri cât mai depărtate și adăpostite, spre a feri, atât gospodăriile cât și livezile, de pericolul incendiilor).

3. Toți locuitorii să stărpească mărăcinii din fânețe și locurile de cultură, și în special mărăcinii de pe răzoare care prin desvoltarea prea mare luată din cauza neglijenței, amenință să transforme locurile de cultură în adevărate mărăcinișuri.

Acești mărăcini să fie imediat arși.

4. Consilierii comunali și săteștii să supravegheze în deaporoape, ca sătenii să execute măsurile de curățire ale livezilor și locurilor de cultură, aducând la cunoștință autorității comunale pe cei cari n'au executat, în timpul prevăzut de ordonanță ce se va da, măsurile prescise, spre a se putea lua în privra contraveniențelor, sancțiunile prevăzute de lege.

Li se atrage atenția consilierilor că însăși ei sunt pasibili de pedepse, în caz când își vor neglija sarcina cetățenească ce li s'a dat, și că vor suferi pedepse până la 500 lei amendă.

5. Autoritatea comună să îngrijească din timp de formarea echipelor care după 15 Martie și până la maximum 30 Martie să curețe livezile de cuiburile de omizi, etc., în contul celor cari nu și-au executat obligațiunile; iar locurile de cultură să le curețe de mărăcini după 15 Mai și până la 1 Iunie.

Epoca fixată de legiuitor pentru îndeplinirea acestor obligațiuni, fiind în lunile în care sătenii nu sunt ocupați cu muncile agricole dela care ar fi suștrași, suntem convinși că ei având în vedere folosul cel-vor trage dintr'o proprietate bine îngrijită, vor pune tot sufletul și toată sărguința pentru executarea sfaturilor ce li se dau, fără să se mai simtă nevoia aplicării unei pedepse sau executarea acestor obligațiuni, în contul lor, de organele comunale.

Ministerele de Interne și cel al Agriculturii și Domeniilor au făcut și fac apel la:

Ministerul de Instrucție și Culte ca să dea instrucțiuni dlor învățători ca aceștia să dea toată publicitatea acestor instrucțiuni și lămuririle necesare locuitorilor.

La presă ca apreciind importanța acestor instrucțiuni să le răspândească în cercurile cele mai largi ale populației.

Obligă organele de îndrumare ale Ministerului Agriculturii și pe cele de executare ale Ministerului de Interne (primari, jandarmi, consilieri, etc.), se execute în timp aceste instrucțiuni, pedepșind pe cei ce vor contraveni, iar primarilor și celorlalte organe de execuție ce vor denuna mai mult zel în executarea lor, distribuindu-le premii.

Imediat după darea ordonanțelor de către primari potrivit art. 160 din legea pentru organizarea administrației locale, ele vor fi afișate, atât în localul primăriei, cât și în celelalte localuri rurale, pentruca locuitorii să ia cunoștință de cuprinsul lor.

Afișarea se va constata prin dresare de proces-verbal, semnat de primar și notarul sau secretarul comunal.

Ministru de interne,

I. MIHALACHE,
Ministru agriculturii și domeniilor,
V. MADGEARU.

Recensământul nostru și revisionismul maghiar

(Continuare de pe pag. 1)

care au fost săcuizate, adică maghiarizate? Se putea oare ca Part. maghiar să-i uite pe acești Săcui, cari strigă în gura mare, când îi întrebi: „*hogy oláh vagyok, de nem tudok oláhul!*” (sunt Român, dar nu știu româneste!).

Vrednicii cetățeni români minoritari, prin grija lor și prin ostilitatea lor față de un recensământ onest și drept și-au dovedit pe față și îndăjuns patriotismul și sentimentele lor curate ce-i leagă de această țară.

Odată înfăptuit recensământul, vom putea arăta o hartă etnografică exactă, înfățișând starea de fapt a lucrurilor și nici străjnatatea nu ne va privi cu ochi bănuitori, că n'am avut îndrăsneala de a înfățișa lumea o numărătoare exactă a populației țării. Nici Ungurii nu vor mai putea spune: „*că aveau convingerea absolută, că teritoriile locuite de Slovaci, Români, Germani, Sârbi, Croați, nu ar aduce decât aceeași hotărâre ca și cea dela Sopron, în cazul unui plebiscit, adică exprimând dorința de a rămâne anexați Ungariei.*” „*Ne mai vorbind de acei 3,424.000 de Unguri pe cari i-au constrâns tratatele să-și lăpede cetățenia maghiară și să-și o schimbe cu una străină și cu sentimente dușmănoase.*” Din cei 3,424.000 de Unguri deslipiți dela Ungaria, mai mult de un milion și jumătate locuiește în ținuturi cu mase compacte de populație maghiară, astfel la poalele Carpaților, în Sătmăreț, Sălaj, Oradea, Arad, Sabadka, etc. „Din populația de 21 milioane de dinainte de război a Ungariei, Trianonul a desprins 13,400.000 de locuitori, adică 64%, sau doua treia parte din populație, iar din teritoriul ei 79%.”

Dar Ungurii nu arată că locuitorii desprinși prin tratatele dela Ungaria erau de neam străini, ca Români, Cehi, Croați, Slovaci, Sârbi, Germani, Sași, Ruteni, Evrei, Italieni, etc.

Și pentru că nedreptatea adusă Ungariei amintite să fie și să pară mai strigătoare la cer în fața justiției și echității internaționale, desigur, cu același procedeu necinstit practicat de vecinii noștri, ascuzând adevărul desemnează pentru fiecare țară hărți comparative cu situația în care se află Ungaria de azi. Prima hartă reprezintă Ungaria cu hotarele vechi, în care părțile anexate statelor succesore sunt desemnate în culoare mai închisă, pentru a se putea distinge mai ușor hotarele ei actuale. Alături de această hartă, în schițe comparative, se află hărțile Franței, Italiei, Angliei, Germaniei și a St. Unite Nord-Americane. Din hotarele fiecărei țări amintite se ciunteste pe schiță $\frac{1}{3}$ din teritoriul lor pe care-l anexează țărilor vecine (adică mărimea de teritorii cât s'a luat dela Ungaria veche prin tratatul dela Trianon). Hărțile comparative au următoarele explicații:

Cum s'ar simți Franța ciuntită $\frac{1}{3}$ teritoriu, lăsându-i-se un petec de teritoriu, care cuprinde Parisul și un mic coridor de Ocean, lipsită de orașele Bordeaux, ținutul de Sud și Pi-reneii anexat Spaniei, Midi-ul și Provenței cu Marseille și Lyonul anexat Italiei, o parte din Ille de France, Flandra, Alsacia și Lorena cu orașele Reims, Lille, Besancon, Dijon, Strasbourg etc., anexat Germaniei, apoi coasta de Nord dela Canalul La Manche și pen. Bretagne cu orașele Brest, Calis, Havre etc. anexat Angliei? Cum s'ar simți Franța fără aceste teritorii? Desigur, la fel cum se simte Ungaria n actualele ei granițe! Cum s'ar simți Italia lipsită și ciuntită de ținuturile Lombardiei, de întreaga coastă a mării Adriatice, de Sicilia, Sardinia și fără orașele Milano, Genua, Vrona, Florența, Ancona, Taranto,

etc.? Cum s'ar simți Anglia lipsită de Scotia, Irlanda, o parte din Britania, apoi coastele sudice, fără orașele Plymouth, Portsmouth, Dublin, Edinburg, Liverpool, Jork, Manchester, etc.? Cum s'ar simți German lipsită de teritoriile dimprejurul orașelor Köln, Frankfurt, München, Nürnberg, Dresda, Leipzig, Breslau, Königsberg, Hamburg?? Dar St. Unite, Nord-Americane lipsite de San Francisco, Portland, Detroit, Chicago, Cincinnati, Phoeni, Galveston, New-Orleans??

„S'ar putea liniști cu această groaznică ciuntire a hotarelor sale oricare din puternicele națiuni amintite?? Nu ar avea și ele oare aceeași deviză ca și a Ungariei ciuntite: „Nem, nem, soha!?” („Nu, nu, niciodată!”). Și acum să vedem cum argumentează genialii exorci:

„Doamnelor și domnilor! Aruncați o privire fugitivă asupra țării dvs., pe cari v'o schițăm noi aci. Dar mai înainte vă cerem iertarea binevoitoare, pentru că am îndrăznit să vă schițăm o asemenea hartă în fața dvs., care nu v'ar trezi în suflet, decât o turburare și-o revoltă. Intra-devăr oricine s'ar revolte chiar numai la gândul, că cineva ar ciunta în felul acesta patria dvs., și că o asemenea faptă n'ar pute-o concepe decât fantezia unui om bolnav. Noi recunoaștem, că acesta-i adevărul și de aceea vă cerem iertare. Să ne servească acestea spre mântuire, că numai în disperarea noastră istovitoare am îndrăznit să schițăm harta ciuntită a țării dvs., căci numai astfel putem să înfățișăm în sufletele dv. durerea noastră, ceea ce fără schița acestei hărți, durere, nici când n'ați putea-o înțelege. Aceiași inconștiență și nebunie a fost săvârșită cu ciuntirea Ungariei, dar nu numai în inchipuire, ei în realitate, iar dv. ca oameni civilizați ai societății și cetățeni ai țării dv., suferiți de mai bine de zece ani de zile această groaznică ciuntire a Ungariei! „Ce nebunie ar apuca-o pe Italia, Anglia, Statele-Unite ale Americii, Franța sau Germania, dacă i s'ar lăsa $\frac{1}{3}$ din trupul națiunii lor, iar restul de $\frac{2}{3}$ s'ar împărți unor învingători străini, cu toate acestea, nici această faptă n'ar constitui o mai mare nedreptate, decât nemilosul procedeu, prin cari s'a ciopârțit teritoriul Ungariei ciuntite. Ne referim și la aceea, că Tratatul de pace au pus frontierele noastre cu un calcul rafinat la distanța potrivită pentru bătaia tunului dela marginea lor până la Budapesta, adică granițele cehe, și ne întrebăm ce ar zice națiunile amintite, dacă Londra, Washingtonul, Roma, Parisul sau Berlinul s'ar putea bombarda oricând cu tunurile de pe granițele apropiate??”

Vă puteți închipui ce impresie poate face asupra unui străin o asemenea hartă comparativă, unde alăturarea de Ungaria ciuntită, își vede propria țară ciopârțită? Ori câtă indiferență ar exista pentru teza revisionistă, o simplă aruncătură de ochi trezește curiozitatea lectorului asupra unor asemenea documente.

Dar vecinii noștri uită să adauge, că în teritoriile anexate, populația în procente 80%, ba în unele locuri chiar mai mult, o constituie națiunile străine de poporul maghiar. Iar străinii induși în eroare pe baza unor asemenea documente, cred că s'a ciuntit din Ungaria teritoriul cu mase compacte de Unguri, pe motivul pur și simplu c'am ieșit învingători alături de aliații din războiul mondial. Dar teritoriul de $\frac{1}{3}$ din fosta Ungarie era locuit de națiuni străine, cari pe baza principiilor wilsoniene puteau să-și dispue în deplină libertate de soarta lor. Cercetând chiar hărțile etnografice ale

Ungurilor, întocmite înainte de războiu, cu toate abuzurile comise la întocmirea lor, cifra numerică a neamurilor străine din Ungaria e covârșitoare. Popoarele în cifra numerică se succed în ordinea următoare: Ungurii (și Săcuii), Români, Croații Slovaci, Cehii, Ruthenii, Sașii, Sârbi, Germanii, Ovreei etc. Numărul total al populației Ungariei, în 1910, era de 20.886.000 locuitori, dintre cari 4 milioane Români, adică a doua națiune în mărimea numerică, aproape 3 milioane Cehi și Slovaci, $\frac{3}{4}$ milioane Croați și Horvați apoi Sârbi, Ruthenii, Sașii, Germanii Ovreei etc., cam 13 milioane și jum. din 20 milioane și jum., mai mult de jumătate din fosta Ungarie o locuiau popoare străine. Hărțile etnografice ale lui Teleki, Cholnoky Jenő, Kogutovicz etc., ne arată cu cifre mai puțin exacte și probabile aceeași situație.

Apoi Ungurii ne învinuesc în timpul din urmă că nu îndrăznim să facem o numărătoare exactă a populației țării pentru că să nu ne aștepte surprize neplăcute, constatându-se că avem minorități maghiare în cifra numerică mult mai mare, decât am arătat lumii că avem.

Și pentru a spulbera aceste falșuri, calomni și fel de fel de minciuni inventate asupra situației minorităților etnice, iată deci, pentru ce avem nevoie urgentă de un recensământ exact, care se prezintă ca și o operă națională, poate cea mai mare operă națională de Stat, care s'a înfăptuit după războiu, prin care s'a inventariat întregul nostru capital național uman, spre salvarea noastră și cinstei prestigiului țării noastre în străinătate. Fără cunoașterea acestui capital, care formează societatea în Statul Român, nu se poate governa, nu se poate conduce, măsurile, remediile în diferitele ramuri ale administrației sunt ineficace, în lipsa statisticilor exacte a populației, chiar și bugetul țării la aplicarea lui suferă din această pricină. Importanța unei asemenea opere o mult mai mare, decât se crede și privirea ei din toate laturile și prismele ei importante devine imposibilă. Chiar și confrății etnici și-au dat seama de această importanță, și pentru că să-și slujească cu fidelitate frații din țara vecină, s'au pretat la fel și fel de ostilități și piedici, pentru cari le mulțumim în calitatea noastră de concetățeni...

Petre Petrică

Iredenta maghiară și recensământul

(Continuare din pag. 2.)

ghiară, au decretat obligativitatea limbii maghiare în raporturile dintre conducătorii bisericii și credincioși și astfel școala, biserica și autoritățile, mână 'n mână urmăreau același scop: maghiarizarea. „In împrejurările de astăzi, spune profesorul Striegel Iosif, trebuie să ne apărăm în contra politicii de maghiarizare, nu numai Svabii din Satu-Mare, dar toți Germanii din Ardeal, în bloc, căci singuri, față de agitațiile ungurești nu vom putea rezista și ar urma să sacrificăm zeci de mii de Svabi. O înțelegere între Svabi și Unguri este imposibilă. Dar am și convingerea că nimeni nu este în drept să cedeze, fie și un suflet numai de origine și sânge german, oricărei alte națiuni de dragul unei înțelegeri.”

La frontiera noastră de vest, Ungurii se văd siliți să recurgă la propria lor prăsilă, destul de firavă. Svabii luptă cu succes pentru a scăpa din ghiarele lor. Seurt și cuprinzător.

Pentru că să se știe de noi și de alții.

Ion Opincă

O inovație interesantă

În curând C. A. M. va veni cu o inovație interesantă în fața publicului, inovație care va fi desigur spre bucuria marelui mase a fumătorilor. Cu toate că fumatul este o distracție plăcută, de care numai puțini oameni s'ar putea lipsi dintre milioanele de fumători, totuși nu credem să fi existat vreodată un fumător, care să nu fi exclamat: Ce păcat e că tutunul conține și nicotină! Chiar și conștiința celui mai pasionat fumător este mereu chinată de teama că nu cumva nicotina ajunsă în organismul lui să producă efecte dăunătoare. De mai mulți ani știința medicală și cea chimică sunt preocupate de problema: cum s'ar putea extrage nicotina din tutun, fără ca tutunul să piardă prin aceasta din aroma și gustul lui plăcut. Cercetările științifice au arătat din început că nicotina nu conține o parte componentă indispensabilă și că ea poate fi extrasă din tutun fără ca aceasta să piardă calitățile ei esențiale sau efectul ei plăcut.

Rezolvirea practică a acestei probleme a întâmpinat multe greutăți. Trebuia anume să se găsească metoda prin care nicotina să se înlăture în așa fel, încât celelalte componente ale tutunului, cum sunt diferite rășini și acizuri aromatice să rămâie și pe mai departe în el. După multe experimentări zadarnice, doi chimiști vienezi au reușit să inventeze o metodă prin care această problemă este pe deplin rezolvită. Cei doi ingineri austriaci și-au construit o mașină, care cu drept cuvânt poate fi considerată ca o minune a tehnicii moderne. Această mașină execută muncă complicată a denicotinizării în modul cel mai satisfăcător. Această metodă de denicotinizare a fost deja introdusă în cele mai multe state din Europa. Rezultatul a întrecut toate așteptările. Publicul fumător a primit cu bucurie și entuziasm produsele de tutun denicotinizate, iar consumația de tutun a sporit pretutindeni.

Fenomenul acesta este foarte explicabil. Câți oameni nu se văd nevoiți azi să renunțe la fumat, sau să-și restrângă consumația de tutun în urma unor ordine severe ale medicilor? Ori după constatarea celor mai mulți medici experți în materie, produsele de tutun denicotinizate sunt cu totul inofensive organismului omenesc.

Diracțiunea A. C. M. a obținut cu jertfe considerabile dreptul de exploatare pentru România acestei invențiuni. În capitală s'a instituit nu de mult o fabrică denumită „Fumosan” care a început deja denicotinizarea produselor românești de tutun.

Am vizitat această fabrică „Fumosan” situată în apropierea fabricii de tutun „Belvedere”. Prima stațiune a procesului de denicotinizare este laboratorul, unde conținutul de nicotină a fiecărei produs de tutun este minuțios examinat de chimiști, ingineri experți. Fabricațiunile de tutun astfel clasificate sunt puse în niște cușii de azbest și introduse în mașini, cari pe cale electrotromică, produc o căldură de 130-140 de grade. Gradul de căldură variază după proporțiunea de nicotină a tutunului. Această metodă cere foarte multă băgare de seamă și precizie, deoarece la căldură mai ridicată evaporază și celelalte componente aromatice ale tutunului. Aparatul minunat construit semnalează monteurlui prin semnale de lumină la stadiul în care să găsească procedura denicotinizării. Produsele de tutun sunt ținute timp de un ceas în mașină, după aceea muncitorii specialiști, prevăzuți cu măști de gaz deschise poarta de fier a mașinii. În acest moment ies din mașină aburii albi ai nicotinei eliberate.

Țigările sunt duse ne urmă în camerele de umezire, fiind uscate în căldura grozavă a mașinilor, și sunt ținute aici timp de 4-5 zile până își recăpătă gradul de umezeală absolut necesar fumatului.

În fabrica „Fumosan” se denicotinizează zilnic cam cca. un milion de țigări și țigarete. Peste câteva zile vor fi nuse în circulație și la noi produsele de tutun denicotinizate chemată să dea o eră nouă în istoria fumatului în România.

Redacționale.

Incepând cu numărul de azi, frațele Dr. A. T. Mureșan, redactorul nostru responsabil își reia cu aceeași râvnă ca și în trecut activitatea la ziar. Absența dsale de câteva luni se datorește însărcinării pe care a primit-o dela Ministerul Muncii, Săn. și Ocrotirilor Sociale ca delegat ministerial al recensământului pentru municipiul Cluj. Lucrările recensământului fiind pe sfârșite, frațele Mureșan ne procură bucuria de a-l vedea din nou la muncă, alături de noi.

Redacția.

Redactor responsabil:
Dr. A. T. MUREȘANU